

Gemensamma författningssamlingen avseende hälso- och sjukvård, socialtjänst, läkemedel, folkhälsa m.m.

ISSN 2002-1054

Utgivare: Chefsjurist Pär Ödman, Socialstyrelsen

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds allmänna råd om socialnämndens utredning gällande vårdnad om barn i vissa fall;

**HSLF-FS
2022:xx**

Utkom från trycket
den xx 2022

beslutade den XX 2022.

Tillämpningsområde och begreppsförklaring

I dessa allmänna råd ges rekommendationer till stöd för tillämpningen av 6 kap. 7–9 §§ och 10 d § föräldrabalken om socialnämndens utredningar enligt 11 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) gällande vårdnad om barn i vissa fall.

Med utredning avses i de allmänna råden den skriftliga sammanställning av uppgifter som ligger till grund för beslutsfattandet.

Om barnets rättigheter

Av utredningen bör det framgå

- vilken information som har lämnats till barnet,
- när och på vilket sätt informationen har lämnats,
- hur barnet ser på sin situation och relation till föräldrar, andra närstående och tänkbar vårdnadshavare,
- vilka åsikter som barnet har framfört om ändring av vårdnaden, umgänge med föräldrar och andra närstående samt vad barnet i övrigt har uttryckt,
- vem eller vilka barnet önskar som vårdnadshavare,
- hur barnets åsikter har tillmätts betydelse i förhållande till dess ålder och mognad,
- om barnet har erbjudits ett avslutande samtal och informerats om vad socialnämnden har kommit fram till i utredningen, och
- hur många samtal som har ägt rum med barnet och vilka som har varit närvarande.

Om barnet

Av utredningen bör det framgå uppgifter om barnets

- levnadssituation,
- relation till föräldrar, eventuella syskon och andra närstående,
- behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran,
- behov av umgänge med föräldrar och andra närstående efter en ändring av vårdnaden, samt
- relation till tänkbar vårdnadshavare.

Om barnet är placerat utanför hemmet, bör det även framgå

- när och varför placeringen inleddes,
- hur placeringen fungerar,
- vilken relation barnet har till sin omsorgsgivare, och
- hur umgänget med föräldrar och andra närstående är utformat och fungerar.

Om föräldrarna (6 kap. 7–8 a §§ föräldrabalken)

Av utredningen bör det framgå uppgifter om föräldrarnas eller föräldrarnas

- levnadssituation,
- relation till barnet och dess eventuella syskon,
- missbruk eller försummelse vid utövandet av vårdnaden om barnet eller andra brister i omsorgen (6 kap. 7 § föräldrabalken),
- förhinder att utöva vårdnaden om barnet och för hur lång tid de förväntas bestå (6 kap. 8 a § föräldrabalken),
- inställning till en ändring av vårdnaden,
- önskemål om vem som ska bli vårdnadshavare, och
- inställning till umgänge efter en ändring av vårdnaden.

Av utredningen bör det även framgå vilka åtgärder som har vidtagits för att verka för en återförening i de fall det gäller överflyttning av vårdnaden till familjehemsförälder eller -föräldrar enligt 6 kap. 8 § föräldrabalken.

Om avliden förälder (6 kap. 9 § föräldrabalken)

Av utredningen bör det framgå vem den eller de avlidna föräldrarna önskade som vårdnadshavare, om någon sådan uppgift finns. Om det finns en skriftlig handling, bör den läggas till utredningen.

Om tänkbar vårdnadshavare

Av utredningen bör det framgå uppgifter om tänkbar vårdnadshavares eller tänkbara vårdnadshavares

- levnadssituation,
- relation till barnet,
- uppfattning om barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran och hur det kan tillgodoses,
- uppfattning om barnets behov av umgänge med föräldrar och andra närstående och hur det kan tillgodoses, och
- inställning till att bli barnets vårdnadshavare.

Om den tänkbara vårdnadshavaren eller de tänkbara vårdnadshavarna har undertecknat ett åtagande, bör det läggas till utredningen.

Om socialnämnden bedömer att det saknas en lämplig person att föreslå som tänkbar vårdnadshavare, bör de åtgärder som har gjorts för att hitta någon sådan person även framgå av utredningen.

Om referenspersoner

Innan en referensperson kontaktas för att lämna uppgifter till utredningen bör behovet av uppgifterna noga övervägas. Uppgifter bör i första hand hämtas in från personer som utifrån en yrkesmässig roll känner barnet.

Av utredningen bör det framgå uppgifter om referenspersonens

- relation till barnet, föräldrar och tänkbar vårdnadshavare,
- kännedom om barnets sociala situation och dess relation till föräldrar och tänkbar vårdnadshavare,
- kännedom om förälderns eller föräldrarnas brister i omsorgen (6 kap. 7 § föräldrabalken),
- kännedom om familjehemsförälderns eller -föräldrarnas förmåga att tillgodose barnets behov av en trygg och god uppväxt (6 kap. 8 § föräldrabalken),
- kännedom om förälderns eller föräldrarnas varaktiga förhinder att utöva vårdnaden (6 kap. 8 a § föräldrabalken),
- uppfattning om barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran och tänkbar vårdnadshavares förmåga att tillgodose det, och
- uppfattning om barnets behov av umgänge med föräldrar och andra närstående samt tänkbar vårdnadshavares förmåga att tillgodose det.

Om referenspersonen lämnar andra uppgifter av betydelse, bör även dessa framgå av utredningen.

Om registeruppgifter

Socialnämnden bör gå igenom de uppgifter som finns i nämndens register för att undersöka om där finns information som kan vara av betydelse för utredningen. Uppgifter från polisens misstanke- och belastningsregister bör hämtas in.

Endast sådana uppgifter från de nämnda registren som är relevanta för sakfrågan bör redovisas i utredningen.

Socialnämndens analys och bedömning

Av utredningen bör det framgå uppgifter om socialnämndens analys och bedömning avseende

- vilka brister som finns i förälderns eller föräldrarnas omsorg om barnet och på vilket sätt de medför bestående fara för barnets hälsa eller utveckling (6 kap. 7 § föräldrabalken),
- skälen till att nämnden inte arbetar för att barnet ska återförenas med föräldern eller föräldrarna (6 kap. 8 § föräldrabalken),
- barnets relation till föräldern eller föräldrarna (6 kap. 8 § föräldrabalken),
- barnets och familjehemsförälderns eller -föräldrarnas inställning till en vårdnadsöverflyttning (6 kap. 8 § föräldrabalken),
- förälderns eller föräldrarnas förhinder att utöva vårdnaden och grunderna till att det förväntas bli varaktigt (6 kap. 8 a § föräldrabalken),
- barnets relation till tänkbar vårdnadshavare och dennes förmåga att tillgodose barnets behov av omvårdnad, trygghet och en god fostran,
- barnets behov av umgänge med föräldrar och andra närstående samt tänkbar vårdnadshavares inställning till och förmåga att tillgodose behovet, och
- vad som är barnets bästa.

Om socialnämnden föreslår någon som inte är barnets förälder som tänkbar vårdnadshavare för ett barn som står under endast en förälders vårdnad, bör skälen till varför den tänkbara vårdnadshavaren är lämplig framgå av utredningen.

Om socialnämnden bedömer att det saknas en lämplig person att föreslå som tänkbar vårdnadshavare, bör det av utredningen vidare framgå uppgifter om de särskilda skäl som finns för att utse en tillfällig vårdnadshavare och ett förslag på någon sådan person (6 kap. 10 d § föräldrabalken). Utredningen bör även innefatta en redogörelse av på vilket sätt denne på grund av sina kunskaper och erfarenheter i övrigt är särskilt lämplig för uppdraget. Om den som föreslås som tänkbar

vårdnadshavare har undertecknat ett åtagande, bör det läggas till utredningen.

**HSLF-FS
2022:xx**

De slutsatser som nämnden kommer fram till bör redovisas i utredningen.

-
1. Denna författning träder i kraft den X X 2022.
 2. Genom författningen upphävs Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöds allmänna råd (HSLF-FS 2017:47) om socialnämndens ansvar vid behov av ny vårdnadshavare.

Myndigheten för familjerätt och föräldraskapsstöd

PER BERGLING

Ulrica Renström

HSLF-FS kan laddas ned eller beställas via webb:

www.mfof.se/publikationer

e-post: publikationer@mfof.se

Tryckort: Tryckeri och tryckår